

טלית שנקרעה

בית יוסף אורח חיים סימן טו

5 אבל אינו יכול ליקח הכנף כמו שהוא עם הציצית וכו'. ברייתא בפרק התכלת (שם) טלית שנקרעה חוץ לשלש וכו' ושויין שלא יביא אפילו אמה על אמה ממקום אחר ובה תכלת ותולה בה ופירש רש"י ממקום אחר מטלית אחר ויש בה תכלת ותולה בה **משום דעל כנפי בגדיהם בעינן וכנף זה לא היה מבגד זה בשעת עשיה** וכן כתב הרא"ש (שם) ולא הבנתי מה שכתב רבינו הגדול מהר"י אבוהב וזה לשונו אבל אינו יכול ליקח הכנף וכו' **הרא"ש פירש טעמו של זה משום תעשה ולא נהירא שהרי כבר נעשה לשום מצוה עד כאן שדברי הרא"ש פשוטים הם דלאו משום תעשה פסיל ליה אלא משום דבעינן כנפי בגדיהם כלומר שיהא הכנף מבגד זה בשעת עשיה וליכא**. וכתב המרדכי (סי' תתקמח) ודוקא להביא ממקום אחר אבל אם הוא נקרע למעלה משלש ועדיין מחובר לבגד מותר לתפור [ע"כ] ופשוט הוא דשפיר קרינן ביה כנפי בגדיהם. ומיהו נמוקי יוסף (יב. ד"ה ושויין) **פירש דטעמא משום תעשה ולא מן העשוי** שכתב וזה לשונו ושויין אפילו למ"ד חוץ לשלש יתפור לפי שלא נתבטל הכנף הכא מודה שלא יביא אפילו אמה על אמה ממקום אחר ויניח בטליתו אם היה מקום ציצית קיים ונקרע שאר רוב הטלית דהוה ליה תעשה ולא מן העשוי:

...

15 נקרעה הטלית תוך שלש אצבעות לכנף וכו'.
בפרק התכלת (מא.) אמר רב יהודה טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך שלש לא יתפור תניא נמי הכי טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך שלש רבי מאיר אומר לא יתפור וחכמים אומרים יתפור כך היא גירסת ספרים דידן וגירסת הר"י (יב.) והרא"ש (סי' יא.) ותמיהא לי היכי קאמר תניא נמי הכי דאדרבא מהכא משמע דלא כרב יהודה דהא כרבנן קיימא לן ולנמוקי יוסף (שם ד"ה חוץ) ניחא דגריס רבי מאיר אומר יתפור וחכמים אומרים לא יתפור אבל לשאר ספרים קשיא ומצאתי שכתוב בהגהות מיימון החדשות (ציצית פ"א אות מ) דשפיר מיייתי ראיה מרבי מאיר אף על גב דרבנן פליגי עליה משום דהלכה כרבי מאיר בגזרותיו (עירובין מז.):
ופירש רש"י חוץ לשלש. למעלה משלש אצבעות משפת הכנף: יתפור ולא חיישינן דלמא פייש מידי מחוט התפירה ויניחנו ויוסיף עליו שבעה חוטים לשם ציצית ואיכא משום תעשה ולא מן העשוי דהא חוץ לשלש לא חזו לתלות ציצית: בתוך שלש. דראוי להניח שם ציצית לא יתפור דחיישינן להכי כדפרשינן.
25 וכתב עליו הרא"ש (שם) ולפי זה יראה דטלית של צמר שנקרעה תוך שלש מותר לתפור האידנא דאין דרך לתפור בחוטים של צמר אלא בחוטי קנבוס ואינם ראויים לציצית ורב עמרם פירש חוץ לשלש יתפור כיון דאית ביה שלש על שלש אית ביה תורת בגד תוך שלש לית ביה תורת בגד וכמאן דליתיה דמי ואף על גב דתפריה כמאן דפסיק חשיב ולא רמינן ביה ציצית ואי עביד ביה ציצית לא פטר ליה לטלית עכ"ל ובתשובות כלל שני (סי' יא) כתב דהא דאמרינן טלית שנקרעה תוך שלש אסור לתפירה טעמא משום דשמא ישייר מחוט התפירה ויעשה מהם ציצית והוי תעשה ולא מן העשוי הלכך אפילו קרע כל דהו אסור לתפרו כשהוא בתוך שלשה מן הכנף שהוא מקום תליית הציצית עד כאן נראה שהוא תופס פירוש רש"י עיקר:
ורבינו ירוחם (ני"ט ח"ג קסט:) כתב אבל אם נקרע ונשתייר כל שהוא כשר. ונראה דלא קאי אפירוש רש"י דהא אפילו בנקרע כל שהוא איכא למיחש דלמא פייש מידי מחוט התפירה וכו' אלא אפירוש רב עמרם קאי וסבירא ליה דעד כאן לא קאמר דלא יתפור אלא בנקרע כולו דכיון דלא נשתייר בו כלום כשתפרו כמאן דפסיק חשיב אבל נשתייר כל שהוא אם תפרו כשר דלא חשיב כמאן דפסיק וכן נראה מדברי המרדכי (סי' תתקמח) גבי ושויין שלא יביא אמה על אמה ממקום אחר וכו':
והתוספות שם (מ: ד"ה שמא) גבי סדין בציצית דאמרינן גזרה שמא יקרע סדינו בתוך שלש כתבו דהיינו שנקרע הכנף שהציצית תלוי בה ולא נשתייר שלש דהוי כאילו נפסק לגמרי אבל אם נשתייר בו שלש לדברי הכל חיבור מעליא הוא עכ"ל ומשמע דהיינו כפירוש רב עמרם ולפי זה תוך שלש וחוף לשלש לא קאי ארוחב

40 **הטלית דלא שנא לן בין נקרע תוך שלש ברוחב הטלית לנקרע חוץ לשלש אלא אאורך כלומר שאם מה שנשאר שלם חוץ לשלש יתפור דכיון דאיכא שלש אצבעות שלם לא חשיב כפסיק אבל אם כל השלם הוא תוך שלש כיון שאין בשלם שלש כפסיק דמי ולא יתפור וכן כתבו הרא"ש ורבינו ירוחם. ומשמע דלפירוש רב עמרם כל שנקרע תוך שלש דמיפסיל אפילו תפרו לא מיבעיא דאין להכשיר ציצית שהיה תלוי בו באותה שעה דהא אית ביה משום תעשה ולא מן העשוי בפסול אלא אפילו הטיל בו ציצית אחר שתפרו פסול משום שחתיכה זו כיון שנפסקה אף על פי שתפרה תו לא חשיבא מבגד זה וכן כתבו הרא"ש (שם) ורבינו ירוחם (שם): ובנמוקי יוסף (שם) כתב בשם רב עמרם טלית שיש בו ציצית ונקרע הכנף סמוך לציציות אם הוא חוץ לשלש יתפור שהרי לא נתבטל הציצית כיון שנשאר שיעור שלם להיות כנף דהיינו שלש על שלש תוך שלש אם נקרע תוך שלש בטל הציצית מיד שלא נשתייר בו שיעור כנף וכשחוזר ותפרו הוה ליה תעשה ולא מן העשוי עכ"ל ומשמע דתוך שלש וחוף שלש הוא מפרש שברוחב הבגד קאמר כפירוש רש"י אלא דלרש"י כל שנקרע תוך שלש אפילו תפרו ואח"כ הטיל בו ציצית פסול ולרב עמרם לא נפסל אלא ציצית שהיה בו בעת שתפרו אבל ציצית שהטיל בו אחר שתפרו כשר ולזה נוטים דברי הרמב"ם שכתב בפרק א' (היי"ח) נפסק הכנף שיש בה ציצית חוץ לשלש אצבעות תופרה תוך שלש לא יתפור משמע דדוקא לפסול ציצית שיש בה בשעת קריעה קאמר. וכיון דהרמב"ם סבר כרב עמרם הכי נקטינן ומיהו היכא דאפשר נכון לחוש לדברי רש"י.**

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן טו

55 **אם להתיר ציצית מבגד לבגד, ודין נקרע הטלית, ובו ו' סעיפים.**

סעיף ב

אינו יכול ליקח הכנף כמו שהוא עם הציציות ולתופרו בבגד אחר, משום דעל כנפי בגדיהם (במדבר טו, לח) בעינן, וכנף זה לא היה מבגד זה בשעת עשייה.

סעיף ד

60 **נקרע הטלית תוך שלשה אצבעות סמוך לשפת הכנף, אינו רשאי לתופרו. ופירש"י דחיישינן שישתייר מחוט התפירה ויניחנו, ויוסיף עליו שבעה חוטין לשם ציצית. ולטעם זה, אפילו נקרע כל שהוא, לא יתפור. ולפי זה, טלית של צמר שנקרע תוך שלשה, מותר לתפור האידנא, דאין דרך לתפור בחוטי צמר. ורב עמרם פי' דטעמא משום דנקרע תוך שלשה לית ביה תורת בגד, וכמאן דליתיה דמי. ואף על גב דתפרו, כמאן דפסיק חשוב. ואי עבד ביה ציצית, לא פטרה לטלית. ולפירוש זה אם נקרע ונשתייר כל שהוא, כשר. וי"א דלרב עמרם לא נפסל אלא ציציות שהיו בו בעת שתפרו, אבל אם אחר שתפרו הטיל בו ציציות, כשר. וירא שמים יצא את כולם,**

היכא דאפשר.

סעיף ה

70 **אם נקרע מנקב שהציצית תלוי בו ולמטה, אם קדם הטלת ציצית לקרע, שאותו ציצית היה שם בשעת הקרע, כשר. ואם נקרע ונשתייר ממנו כל שהוא ותפרו, ואחר כך הטיל בו ציצית, אם הוא של צמר, כשר לכ"ע. ואם הוא של שאר מינים, שדרך לתפור בחוטין של אותו המין, לא יתפור לדעת רש"י. ואם נקרע ותפרו ואח"כ הטיל בו ציצית, איכא לספוקי.**

סעיף ו

75 **התופר חתיכת בגד בכנפי הטלית, וכן מה שנוהגים לתפור סביב הנקב שהציצית בו, אם הטלית של משי ותופרו בחוט משי לבן יש לחוש בדבר, לדעת רש"י, שלא תהא שום תפירה למטה מג' ולמעלה מקשר גודל. הגה: וה"ה בכל מקום שתופר בחוט שהוא מין הציצית, דחיישינן שמא יקח אותו חוט לחוט הציצית. (ת"ה ס"י מ"ו ובשם הגהות מיימוני).**